

Zarządzenie Nr 10/24
Dyrektora Zespołu Parków Krajobrazowych
Województwa Śląskiego
z dnia 1 lipca 2024

W sprawie: Wprowadzenia Standardów Ochrony Małoletnich w Zespole Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego

Na podstawie :

Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 560);

Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 1606);

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 424);

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (t. j. Dz. U z 2024 r. poz. 17);

Konwencja o Prawach Dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z dnia 20 listopada 1989 r. (t. j. Dz. U. z 1991 Nr 120 poz. 526);

Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzona w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (t. j. Dz. U. z 2012 r. poz. 1169).

zarządzam, co następuje:

§1

Wprowadzam Standardy Ochrony Małoletnich w Zespole Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego w brzmieniu określonym w Załączniku do niniejszego Zarządzenia.

§2

1. Odpowiedzialnym za wdrożenie postanowień Zarządzenia w skali całej jednostki czynię I Zastępcę Dyrektora.
2. Osoby kierujące poszczególnymi Komórkami Organizacyjnymi Zespołu odpowiadają za realizację Zarządzenia w podległych im komórkach.

§3

Zmiana niniejszych uregulowań może nastąpić w drodze Zarządzenia Dyrektora Zespołu.

§4

Niniejsze Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 1 lipca 2024r.

Standardy Ochrony Małoletnich
w Zespole Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego

WSTĘP

Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego wprowadza niniejsze Standardy Ochrony Małoletnich celem działania dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie, zapewniając, że prowadzona przez niego działalność edukacyjna dzieci o wartościach przyrodniczo-krajobrazowych i historyczno-kulturowych parków oraz obszarów chronionego krajobrazu jest zorganizowana tak, aby zapewnić małoletnim dostęp do tej edukacji w sposób dla nich komfortowy, wolny od zagrożeń i zachowań nieodpowiednich, w szczególności wolny od jakichkolwiek form przemocy i dyskryminacji.

SŁOWNIK POJĘĆ

§ 1

Ilekczoć w Standardach Ochrony Dzieci, zwanych w dalszej części „Standardami” jest mowa o:

- 1) **Dyrektorze** – należy przez to rozumieć Dyrektora Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego;
- 2) **edukatorze** – należy przez to rozumieć osobę zatrudnioną lub współpracującą z Zespołem Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego, bez względu na formę, w tym w szczególności pracownika, praktykanta, wolontariusza, stażystę, itp., mającą w zakresie wykonywanych zadań edukację dzieci;
- 3) **pracowniku** – należy przez to rozumieć osobę zatrudnioną lub współpracującą z Zespołem Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego, bez względu na formę, w tym w szczególności pracownika, praktykanta, wolontariusza, stażystę, itp., który z racji pełnionej funkcji lub wykonywanych zadań ma lub może mieć kontakt z dziećmi;
- 4) **ZPKWŚ** – należy przez to rozumieć Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego;
- 5) **małoletnim** - należy przez to rozumieć, zgodnie z kodeksem cywilnym, osobę od urodzenia do ukończenia 18 roku życia;
- 6) **opiekunie małoletniego** – należy przez to rozumieć osobę uprawnioną do reprezentacji małoletniego, w szczególności jego przedstawiciela ustawowego

(rodzic, opiekun prawny oraz osoby (podmioty) sprawujące pieczę zastępczą nad dzieckiem), ale również nauczyciela;

- 7) **zgodzie opiekuna małoletniego** – należy przez to rozumieć zgodę co najmniej jednej z osób, o których mowa w § 1 pkt. 6 niniejszego paragrafu;
- 8) **krzywdzeniu małoletniego** – należy przez to rozumieć popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na szkodę małoletniego przez jakąkolwiek osobę lub zagrożenie dobra małoletniego, w tym jego zaniedbywanie.
- 9) **przemocy fizycznej** – celowe uszkodzenie ciała, zadawanie bólu lub groźba uszkodzenia ciała. Skutkiem przemocy fizycznej mogą być m. in. złamania, siniaki, rany cięte, poparzenia, obrażenia wewnętrzne. Przemoc fizyczna powoduje lub może spowodować utratę zdrowia bądź też zagrażać życiu;
- 10) **przemocy psychicznej** – powtarzające się poniżanie, upokarzanie i ośmieszanie małoletniego, nieustanna krytyka, wciąganie dziecka w konflikt osób dorosłych, manipulowanie nim, brak odpowiedniego wsparcia, stawianie dziecku wymagań i oczekiwań, którym nie jest on w stanie sprostać;
- 11) **przemocy seksualnej** – angażowanie dziecka w aktywność seksualną przez osobę dorosłą. Wykorzystywanie seksualne odnosi się do zachowań z kontaktem fizycznym (np. dotykanie małoletniego, współżycie z małoletnim) oraz zachowania bez kontaktu fizycznego (np. pokazywanie dziecku materiałów pornograficznych, podglądanie, ekshibicjonizm);
- 12) **zaniedbywaniem** – niezaspokajanie podstawowych potrzeb materialnych i emocjonalnych małoletniego przez rodzica lub opiekuna prawnego, niezapewnienie mu odpowiedniego jedzenia, ubrań, schronienia, opieki medycznej, bezpieczeństwa, braku dozoru nad wypełnianiem obowiązku szkolnego;
- 13) **danych osobowych małoletniego** – należy przez to rozumieć wszelkie informacje umożliwiające identyfikację małoletniego;
- 14) **Koordynatorze** – należy przez to rozumieć wyznaczonego przez Dyrektora pracownika odpowiedzialnego za wdrożenie i przestrzeganie Standardów ochrony Małoletnich w ZPKWŚ.

STOSOWANIE STANDARDÓW

§ 2

1. Podstawową zasadą wszystkich czynności podejmowanych przez pracowników jest działanie dla dobra małoletnich oraz w ich interesie. Pracownicy traktują małoletnich z szacunkiem oraz uwzględniają ich godność i potrzeby. Niedopuszczalne jest stosowanie przemocy wobec małoletnich w jakiegokolwiek formie.
2. Pracownicy realizują zasady ochrony małoletnich w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych ZPKWŚ oraz swoich kompetencji.
3. Zasady bezpiecznych relacji z małoletnimi, określone przez Standardy Ochrony Małoletnich, obowiązują wszystkich pracowników.
4. Znajomość i zaakceptowanie Standardów przez pracowników ZPKWŚ potwierdzone jest podpisaniem oświadczenia, którego wzór stanowi **załącznik nr 1** do niniejszego Zarządzenia.
5. Rekrutacja pracowników odbywa się według obowiązujących w ZPKWŚ przepisów wewnętrznych, przy uwzględnieniu procedury weryfikacji edukatorów, stanowiącej **załącznik nr 2** do niniejszych Standardów.

ZASADY BEZPIECZNYCH RELACJI PRACOWNIKÓW Z MAŁOLETNIAMI

§ 3

Komunikacja z małoletnimi

1. Pracownik zobowiązany jest do utrzymywania profesjonalnych relacji z małoletnimi i każdorazowego rozważenia, czy jego reakcja, komunikat bądź działanie wobec małoletnich są odpowiednie do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe wobec innych małoletnich.
2. Każdy pracownik ma obowiązek działać w sposób otwarty i przejrzysty dla innych, aby zminimalizować ryzyko błędnej interpretacji swojego zachowania.
3. Pracownik w kontakcie z małoletnimi:
 - 1) zachowuje cierpliwość i odnosi się do małoletnich z szacunkiem;
 - 2) unika faworyzowania małoletnich;
 - 3) uważnie wysłuchuje małoletniego i stara się udzielać mu odpowiedzi dostosowanej do sytuacji i jego wieku;
 - 4) nie zawstydzia małoletniego, nie lekceważy, nie upokarza, nie obraża;
 - 5) nie krzyczy na małoletnich, chyba, że wymaga tego sytuacja niebezpieczna (np. ostrzeżenie);
 - 6) nie ujawnia danych osobowych i innych drażliwych informacji o małoletnim osobom do tego nieuprawnionym, w tym innym małoletnim. Dotyczy to wizerunku, jego sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, opiekuńczej i prawnej.
4. Decyzje dotyczące małoletniego powinny zawsze uwzględniać jego oczekiwania, ale również brać pod uwagę bezpieczeństwo innych małoletnich.

5. Małoletni ma prawo do prywatności, odstąpienie od zasad poufności każdorazowo musi być uzasadnione, a małoletni o takim fakcie powinien być jak najszybciej poinformowany.
6. Należy zadbać o to, aby być w zasięgu wzroku lub słuchu innych pracowników, lub innych osób dorosłych, w trakcie prowadzenia aktywności z małoletnimi.
7. W wyjątkowych i uzasadnionych sytuacjach, np. w przypadku konieczności rozmowy z małoletnim na osobności, pracownik powinien pozostawić np. uchylone drzwi bądź poprosić innego pracownika o uczestniczenie w rozmowie.
8. Pracownikowi nie wolno w obecności małoletnich niestosownie żartować, używać wulgaryzmów, wykonywać obraźliwych gestów, wypowiadać treści o zabarwieniu seksualnym.
9. Pracownikowi nie wolno wykorzystywać przewagi fizycznej ani stosować gróźb.
10. Pracownik zobowiązany jest do równego traktowania małoletnich niezależnie od ich płci, orientacji seksualnej, wyznania, pochodzenia etnicznego czy też niepełnosprawności.
11. Pracownik zobowiązany jest do zachowania poufności informacji uzyskanych w związku z pełnioną funkcją lub wykonywaną pracą, dotyczących zdrowia, potrzeb rozwojowych i edukacyjnych, możliwości psychofizycznych, seksualności, orientacji seksualnej, pochodzenia rasowego, etnicznego, poglądów politycznych, przekonań religijnych lub światopoglądów małoletnich.
12. Pracownik nie może utrwałać wizerunków małoletnich w celach prywatnych poprzez filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie. Zakaz ten obejmuje także umożliwienia utrwalenia wizerunków małoletnich osobom trzecim. Wyjątkiem jest utrwalanie wizerunku na potrzeby ZPKWŚ, na podstawie zgody udzielonej przez opiekuna.
13. Pracownikowi zabrania się przyjmowania prezentów od małoletnich i ich opiekunów. Wyjątki stanowią okazjonalne podziękowania w formie listów, dyplomów, itp.
14. Pracownik zobowiązany jest do zapewnienia małoletnich, że w sytuacji, kiedy poczują się niekomfortowo wobec konkretnego zachowania bądź słów, mogą o tym powiedzieć pracownikowi i mogą oczekiwać odpowiedniej reakcji/lub pomocy.

§ 4

Działania z małoletnimi

1. Pracownikowi bezwzględnie zabrania się (pod groźbą kary, w tym więzienia i utraty pracy):
 - 1) nawiązywać relacji romantycznych lub seksualnych z małoletnimi;
 - 2) składać małoletniemu propozycji o charakterze seksualnym i pornograficznym, w tym również udostępniania takich treści;
 - 3) proponować małoletniemu alkoholu, wyrobów tytoniowych i innych używek (narkotyków, tzw. dopalaczy).
2. Wszystkie ryzykowne sytuacje, które obejmują zauroczenie małoletnim przez pracownika lub pracownika przez małoletniego, muszą być zgłaszane Dyrektorowi.

3. Jeżeli pracownik jest świadkiem takich sytuacji powinien reagować stanowczo, ale z wyczuciem, aby zachować godność osób zainteresowanych.

§ 5

Kontakt fizyczny z małoletnimi

1. Każde przemocowe zachowanie wobec małoletniego jest niedozwolone. Nie można małoletniego popychać, bić, szturchać, ani w jakikolwiek sposób naruszać jego integralności fizycznej.
2. Pracownikowi nie wolno małoletniego dotykać w sposób, który mógłby zostać nieprawidłowo zinterpretowany. Jeżeli w odczuciu pracownika dziecko potrzebuje np. przytulenia, pracownik ten powinien mieć każdorazowo uzasadnienie zaistniałej sytuacji oraz swojego zachowania wobec małoletniego.
3. Pracownik nie powinien angażować się w zabawy typu: łaskotanie, udawane walki, brutalne zabawy fizyczne, itp.
4. Kontakt fizyczny z małoletnim nigdy nie może być niejawnym bądź ukrywany, wiążąc się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy. Jeżeli pracownik będzie świadkiem jakiegokolwiek z powyżej opisanych zachowań i/lub sytuacji ze strony innych dorosłych lub małoletnich, zawsze zobowiązany jest niezwłocznie poinformować o tym osobę odpowiedzialną i/lub postąpić zgodnie z obowiązującą procedurą interwencji.
5. Pracownik, który ma świadomość, iż małoletni doznał jakiejś krzywdy np. znęcania fizycznego lub wykorzystania seksualnego, zobowiązany jest do zachowania szczególnej ostrożności w kontaktach z małoletnim, wykazując zrozumienie i wyczucie.
6. W sytuacjach udzielania pierwszej pomocy, sytuacjach wymagających czynności pielęgnacyjnych, higienicznych wobec małoletniego, pracownik powinien unikać innego niż niezbędny kontaktu fizycznego z małoletnim. Dotyczy to w szczególności pomagania w ubieraniu i rozbieraniu, jedzeniu, myciu, przewijaniu i w korzystaniu z toalety. Pracownik powinien zadbać o to, aby w każdej czynności pielęgnacyjnej i higienicznej asystował mu inny pracownik.

§ 6

Kontakty poza godzinami pracy

1. Co do zasady kontakt z dziećmi powinien odbywać się wyłącznie w godzinach pracy i dotyczyć celów mieszczących się w zakresie działalności ZPKWŚ i zakresu obowiązków pracownika.
2. Pracownik nie może zapraszać małoletnich do swojego miejsca zamieszkania ani spotykać się z nimi poza godzinami pracy. Obejmuje to także kontakty poprzez prywatne kanały komunikacji (prywatny telefon, e-mail, komunikatory, profile w mediach społecznościowych).

3. Jeżeli zachodzi taka konieczność, właściwą formą komunikacji z dziećmi i ich opiekunami poza godzinami pracy są kanały służbowe (e-mail, telefon służbowy).
4. Jeżeli zachodzi konieczność spotkania z małoletnimi poza godzinami pracy, pracownik musi poinformować o tym Dyrektora, a opiekunowie małoletniego muszą wyrazić zgodę na taki kontakt.
5. Utrzymywanie relacji towarzyskich lub rodzinnych (jeżeli małoletni i opiekunowie małoletnich są osobami bliskimi wobec pracownika) wymaga zachowania poufności wszelkich informacji dotyczących innych dzieci, ich opiekunów.

§ 7

Bezpieczeństwo online

1. Pracownik musi być świadomy cyfrowych zagrożeń i ryzyka wynikającego z rejestrowania jego prywatnej aktywności w sieci przez aplikacje i algorytmy, ale także jego własnych działań w Internecie. Dotyczy to „lajkowania” określonych stron, korzystania z aplikacji randkowych, na których można spotkać dzieci, z którymi pracownik prowadzi zawodowe działania, obserwowania określonych osób/stron w mediach społecznościowych i ustawień prywatności kont, z których pracownik korzysta.
2. Jeżeli profil pracownika jest publicznie dostępny, małoletni i ich opiekunowie mogą mieć wgląd w cyfrową aktywność pracownika, dlatego pracownikowi nie wolno nawiązywać kontaktów z małoletnimi, z którymi ma zawodowe kontakty poprzez przyjmowanie bądź wysyłanie zaproszeń w mediach społecznościowych.
3. W trakcie zajęć czy innych aktywności prowadzonych przez ZPKWŚ osobiste urządzenia elektroniczne pracowników powinny być wyłączone lub wyciszone, a funkcjonalność bluetooth wyłączona.

ROZPOZNAWANIE CZYNNIKÓW RYZYKA KRZYWDZENIA MAŁOLETNIICH

§ 8

1. Pracownicy w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na symptomy krzywdzenia małoletnich. Przykładowe symptomy krzywdzenia zawiera **załącznik nr 4** do niniejszych Standardów.
2. W przypadku zauważenia zagrożenia pracownik zgłasza ten fakt Koordynatorowi lub Dyrektorowi.
3. W przypadku zidentyfikowania oznak krzywdzenia małoletnich Koordynator lub Dyrektor podejmuje rozmowę z opiekunami, przekazując informacje na temat dostępnej oferty wsparcia i motywując do szukania pomocy.

ZASADY I PROCEDURA PODEJMOWANIA INTERWENCJI

§ 9

Zgłaszanie nieodpowiednich zachowań

1. Zgłoszenie zaobserwowanego zagrożenia może dokonać każdy pracownik.
2. Zgłoszenia można wysyłać na adres: **blaw@zpk.com.pl**
3. Pracownik przekazuje informację do Koordynatora w formie notatki służbowej, podając informacje dotyczące małoletniego i jeśli ma taką wiedzę opiekuna wraz z opisem zaobserwowanej sytuacji.
4. Koordynator po przeanalizowaniu sytuacji informuje odpowiednie służby (np. MOPS, policję, prokuraturę, sąd rodzinny).
5. Jeżeli przed zgłoszeniem do Koordynatora były powzięte działania, Koordynator wypełnia kartę interwencji, której wzór stanowi **załącznik nr 5** do niniejszych Standardów.

§ 10

Zagrożenie życia i zdrowia małoletniego

1. W przypadku podejrzenia, że życie małoletniego jest zagrożone lub grozi mu ciężki uszczerbek na zdrowiu należy niezwłocznie poinformować odpowiednie służby (policja, pogotowie ratunkowe), dzwoniąc pod numer 112, 997 (policja) lub 999 (pogotowie).
2. Poinformowania służb dokonuje pracownik, który pierwszy powziął informację o zagrożeniu.
3. Pracownik po zgłoszeniu zdarzenia wypełnia kartę interwencji.

§ 11

Krzywdzenie małoletniego przez osobę dorosłą

1. W przypadku, gdy pracownikowi zgłoszono krzywdzenie małoletniego przez osobę dorosłą (opiekuna lub innego dorosłego), zostaje sporządzona notatka służbowa i przekazana do Koordynatora, który przekazuje ją do odpowiednich służb.
2. W przypadku gdy pracownik zauważy krzywdzenie małoletniego przez opiekuna lub innego dorosłego, pracownik jest obowiązany podjąć próbę przerwania zaistniałej sytuacji.
W przypadku braku reakcji ze strony opiekuna lub innego dorosłego, pracownik prosi o podanie informacji dotyczących danych osobowych opiekuna lub innego dorosłego, celem sporządzenia notatki służbowej tj. karty interwencji, powołując się na niniejsze Standardy.
3. W przypadku, gdy zgłoszono krzywdzenie małoletniego przez pracownika, wówczas osoba ta zostaje odsunięta od pracy z dziećmi (nie tylko pokrzywdzonym) do czasu

wyjaśnienia sprawy. Dyrektor w ciągu 5 dni od wpłynięcia informacji powołuje zespół do sprawdzenia zasadności zgłoszenia. Zespół powinien zakończyć pracę i przedstawić jej wyniki, nie później niż 14 dni od dnia wpłynięcia informacji.

4. W przypadku potwierdzenia informacji o krzywdzeniu małoletniego, Dyrektor ma możliwość udzielenia kary porządkowej pracownikowi zgodnie z Kodeksem pracy (w przypadku osoby zatrudnionej na umowę o pracę) lub może podjąć decyzję o rozwiązaniu umowy (w przypadku innych form zatrudnienia).
5. W sytuacji gdy naruszenie dobra małoletniego jest znaczne, w szczególności gdy doszło do dyskryminacji lub naruszenia godności małoletniego, należy rozważyć rozwiązanie stosunku prawnego z osobą, która dopuściła się krzywdzenia lub zarekomendować takie rozwiązanie Dyrektorowi.
6. Jeżeli osoba, która dopuściła się krzywdzenia, nie jest bezpośrednio zatrudniona przez ZPKWŚ, lecz przez podmiot trzeci, wówczas należy podmiotowi trzeciemu nakazać wskazanie innej osoby celem wykonania usługi, a w razie potrzeby rozwiązać umowę z instytucją współpracującą lub podmiotem świadczącym usługi na rzecz ZPKWŚ.
7. Wszystkie osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych powzięły informację o krzywdzeniu małoletniego lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.
8. W przypadku, gdy podejrzenie zagrożenia bezpieczeństwa małoletniego zgłosili opiekunowie, a podejrzenie to nie zostało potwierdzone, należy o tym fakcie poinformować opiekunów małoletniego na piśmie.

§ 12

Krzywdzenie przez rówieśnika/rówieśników

1. W przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego przez innego małoletniego podczas zajęć edukacyjnych prowadzonych przez ZPKWŚ należy zwrócić uwagę opiekunowi grupy/małoletniego na zaistniałą sytuację (np. rodzicowi, nauczycielowi, osobie, pod której opieką dzieci pozostają w czasie zajęć), który z racji opieki nad grupą/małoletnim podejmie próbę wyjaśnienia sytuacji. Należy przeprowadzić rozmowę wyjaśniającą z każdym z małoletnich z osobna w obecności opiekuna, starając się wyjaśnić przyczyny. Pracownik ma obowiązek sporządzić notatkę służbową i wypełnić kartę interwencji (osobno dla osoby krzywdzonej i krzywdzącej), które niezwłocznie (maksymalnie w ciągu 3 dni) powinien przekazać Koordynatorowi.
2. W trakcie rozmów należy upewnić się, że małoletni podejrzewany o krzywdzenie innego małoletniego sam nie jest krzywdzony przez opiekunów, innych dorosłych bądź innych małoletnich. W przypadku potwierdzenia takiej okoliczności należy podjąć interwencję także w stosunku do tego małoletniego.
3. Jeżeli osobą podejrzewaną o krzywdzenie jest małoletni w wieku od 13 do 17 lat, a jego zachowanie stanowi czyn karalny, należy ponadto poinformować właściwy miejscowo sąd rodzinny lub policję poprzez pisemne zawiadomienie.

4. Jeżeli osobą podejrzaną o krzywdzenie jest małoletni powyżej 17 lat, a jego zachowanie stanowi przestępstwo, wówczas należy poinformować właściwą miejscowo jednostkę policji lub prokuratury poprzez pisemne zawiadomienie.

§ 13

Zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego

1. Wszelka dokumentacja (m.in. notatki służbowe, zawiadomienia, karty interwencji), dotycząca ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego jest przechowywana przez Koordynatora do czasu zakończenia danej sprawy.
2. Dokumentację przechowuje się przez okres 5 lat od dnia zakończenia danej sprawy, zgodnie z Jednolitym Rzeczowym Wykazem Akt.
3. Dokumentację, o której mowa w ust. 1 należy chronić przed dostępem osób nieuprawnionych.

MONITORING STOSOWANIA STANDARDÓW

§ 14

1. Dyrektor wyznacza Koordynatora odpowiedzialnego za stosowanie i monitorowanie stosowania Standardów oraz informuje o wyznaczonej osobie pozostałych pracowników.
2. Osoba, o której mowa w pkt 1, jest odpowiedzialna za monitorowanie realizacji Standardów, za reagowanie na sygnały jej naruszenia, prowadzenie rejestru zgłoszeń oraz zaproponowanie zmian w Standardach.
3. Osoba, o której mowa w pkt. 1, przeprowadza wśród pracowników, raz na dwa lata, ankietę monitorującą poziom realizacji Standardów. Wzór ankiety stanowi **załącznik nr 6** do Standardów.
4. W anonimowej ankiecie pracownicy mogą proponować zmiany Standardów oraz wskazywać naruszenia Standardów w ZPKWŚ.
5. Osoba, o której mowa w pkt. 1 niniejszego paragrafu, dokonuje opracowania ankiet wypełnionych przez pracowników. Sporządza na tej podstawie raport z monitoringu, który następnie przekazuje Dyrektorowi.
6. Dyrektor wprowadza do Standardów niezbędne zmiany i ogłasza pracownikom nowe brzmienie Standardów.

PRZEPISY KOŃCOWE

§ 17

1. Standardy wchodzą w życie z dniem ich ogłoszenia.
2. Ogłoszenie następuje w sposób przyjęty w ZPKWŚ.
3. Standardy są dostępne dla pracowników, małoletnich i ich opiekunów, w szczególności poprzez umieszczenie do wglądu pełnej wersji w Biurze oraz każdym Oddziale Biura ZPKWŚ w wersji papierowej oraz poprzez zamieszczenie na stronie Internetowej oraz BIP.

Oświadczenie

Niniejszym oświadczam, że zapoznałam/-em się z zasadami ochrony małoletnich obowiązującymi w Zespole Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego (Standardami Ochrony Małoletnich) i deklaruję, że będę ich przestrzegać.

WZÓR

Miejscowość, data	
Imię i nazwisko pracownika	
PESEL pracownika	
Czytelny podpis pracownika	

Zatwierdzam

Zatwierdzam

Procedura weryfikacji edukatorów

1. ZPKWŚ dba, aby zatrudnieni edukatorzy posiadali odpowiednie kwalifikacje do pracy z małoletnimi oraz byli dla nich bezpieczni. Aby zweryfikować powyższe, w tym stosunek osoby zatrudnianej do pracy z małoletnimi, podzielenia wartości związanych z szacunkiem wobec nich oraz przestrzegania ich praw, ZPKWŚ może żądać danych (w tym dokumentów) dotyczących:
 - 1) wykształcenia,
 - 2) kwalifikacji zawodowych,
 - 3) przebiegu dotychczasowego zatrudnienia kandydata/kandydatki,

referencji z poprzednich miejsc zatrudnienia lub kontaktu do osoby/osób, które takie referencje mogą wystawić. Podstawą dostarczenia referencji lub kontaktu do byłych pracodawców jest pisemna zgoda kandydata/kandydatki. Niepodanie tych danych nie powinno rodzić dla tej osoby negatywnych konsekwencji w postaci np. odmowy zatrudnienia wyłącznie w oparciu o tę podstawę.

2. Dyrektor lub osoba przez niego upoważniona, przed nawiązaniem z edukatorem stosunku pracy lub przed dopuszczeniem edukatora do innej działalności związanej z pracą z dziećmi, zobowiązany jest do uzyskania informacji, czy dane edukatora są zamieszczone w **Rejestrze z dostępem ograniczonym** lub **Rejestrze osób**, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestr.
3. Pozyskane informacje, o których mowa w ust. 2 należy utrwalić w formie wydruku i załączyć do akt osobowych pracownika albo dokumentacji dotyczącej osoby dopuszczonej do działalności związanej z pracą z dziećmi. To samo dotyczy Rejestru osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw wyjaśniania przypadków czynności skierowanych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności wobec małoletniego poniżej lat 15, wydała postanowienie o wpisie w Rejestr. Przy czym w przypadku tego drugiego Rejestru wystarczy wydrukować stronę internetową, na której widnieje komunikat, że dana osoba nie figuruje w rejestrze.
4. Osoba, z którą ma być nawiązany stosunek pracy lub która ma być dopuszczona do działalności związanej z pracą z dziećmi, przedkłada ZPKWŚ informację z Krajowego Rejestru Karnego w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, lub za odpowiadające tym przestępstwom czyny zabronione określone w przepisach prawa obcego.
5. Osoba, z którą ma być nawiązany stosunek pracy lub która ma być dopuszczona do działalności związanej z pracą z małoletnimi, posiadająca obywatelstwo innego

państwa

niż Rzeczpospolita Polska, przedkłada ZPKWŚ informację z rejestru karnego państwa obywatelstwa uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej, związanej z kontaktami z małoletnimi.

6. Osoba, z którą ma być nawiązany stosunek pracy lub która ma być dopuszczona do działalności związanej z pracą z małoletnimi składa ZPKWŚ oświadczenie o państwie lub państwach, w których zamieszkiwała w ciągu ostatnich 20 lat, innych niż Rzeczpospolita Polska i państwo obywatelstwa, oraz jednocześnie przedkłada informację z rejestrów karnych tych państw uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z małoletnimi.
7. Jeżeli prawo ww. państwa nie przewiduje wydawania informacji do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej, związanej z kontaktami z dziećmi, przedkłada się informację z rejestru karnego tego państwa. A w przypadku gdy prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja nie przewiduje jej sporządzenia lub w danym państwie nie prowadzi się rejestru karnego, osoba składa ZPKWŚ oświadczenie o tym fakcie wraz z oświadczeniem, że nie była prawomocnie skazana w tym państwie za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec niej innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściła się takich czynów zabronionych, oraz że nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z edukacją dzieci i młodzieży, lub z opieką nad nimi.
8. Oświadczenia, o których mowa powyżej składane są pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.
9. Pozyskane informacje oraz oświadczenia ZPKWŚ załącza do akt osobowych pracownika albo dokumentacji dotyczącej osoby dopuszczonej do działalności związanej z pracą z małoletnimi.
10. Dyrektor lub osoba przez niego upoważniona pobiera od edukatora oświadczenie o niekaralności i zobowiązaniu do przestrzegania podstawowych zasad ochrony dzieci, którego wzór stanowi **załącznik nr 3** do Standardów.

Załącznik nr 3

do Standardów

Ochrony Małoletnich

**Oświadczenie o niekaralności i zobowiązaniu do przestrzegania
podstawowych zasad ochrony małoletnich**

Niniejszym oświadczam, że nie byłam/em skazana/y za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, i przestępstwa z użyciem przemocy na szkodę małoletniego i nie toczy się przeciwko mnie żadne postępowanie karne ani dyscyplinarne w tym zakresie.

Ponadto oświadczam, że zapoznałam/-em się z zasadami ochrony dzieci obowiązującymi w Zespole Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego (Standardami Ochrony Małoletnich) i zobowiązuję się do ich przestrzegania.

Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Miejscowość, data	
Imię i nazwisko kandydata	
PESEL kandydata	
Czytelny podpis kandydata	

Zatwierdzam

Załącznik nr 4
do Standardów
Ochrony Małoletnich

Formy krzywdzenia małoletnich oraz symptomy pozwalające na ich rozpoznanie

Krzywdzenie małoletniego to każde zamierzone lub niezamierzone działanie osoby dorosłej, które ujemnie wpływa na rozwój fizyczny lub psychiczny dziecka (definicja Światowej Organizacji Zdrowia, WHO).

Wyróżnia się 4 podstawowe formy krzywdzenia:

Przemoc fizyczna to przemoc, w wyniku której małoletni doznaje faktycznej fizycznej krzywdy lub jest nią potencjalnie zagrożony. Krzywda ta następuje w wyniku działania bądź zaniechania działania ze strony rodzica lub innej osoby odpowiedzialnej za małoletniego lub ze strony osoby, której małoletni ufa, bądź która ma nad nim władzę. Może być czynnością powtarzalną lub jednorazową.

Formy przemocy fizycznej:

popychanie,

szarpanie,

policzkowanie,

szczypanie,

kopanie,

duszenie,

bicie otwartą ręką, pięścią lub przedmiotami,

oblewanie wrzątkiem lub substancjami żrącymi,

użycie broni, ostrych narzędzi.

Zauważalne symptomy przemocy fizycznej:

ślady palców i przedmiotów na ciele małoletniego,

okrągłe punktowe poparzenia,

opuchlizna, złamania, zwichnięcia,

skarpetkowe odparzenia,

siniaki w nietypowych miejscach ciała dziecka, np. okularowe w okolicy oczu.

Pośrednio obserwowane zachowania małoletniego:

lęk przed rozebraniem się,

lęk przed dotykiem drugiej osoby,
strój nieadekwatny do pory roku i pogody (długie rękawy, kiedy jest ciepło),
nadmierna apatia lub agresja,
noszenie ciemnych okularów, także przy braku słońca.

Przemoc psychiczna to chroniczna, niefizyczna, szkodliwa interakcja pomiędzy małoletnim a osobą dorosłą, obejmująca zarówno działania, jak i zaniechania.

Formy przemocy psychicznej:

niedostępność emocjonalna,
zaniedbywanie emocjonalne,
relacja z dzieckiem oparta na wrogości, obwinianiu, oczernianiu, odrzucaniu,
nieodpowiedzialne rozwojowo lub niekonsekwentne interakcje z małoletnim,
niedostrzeżenie lub nieuznanie indywidualności małoletniego i granic psychicznych pomiędzy osobą dorosłą a małoletnim,
agresja słowna, grożenie, lekceważenie, zastraszanie, wyśmiewanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie.

Objawy przemocy psychicznej:

zaburzenia mowy (wynikające z napięcia nerwowego),
psychosomatyczne (ból jelitowo-żołądkowy, ból i zawroty głowy),
moczenie i zanieczyszczanie się,
ból mięśni, nadmierna potliwość, zaburzenia snu,
brak poczucia pewności siebie, niska samoocena, wycofanie,
depresja, fobie, lęki,
zachowanie destrukcyjne,
kłopoty z kontrolą emocji,
poczucie krzywdy i winy, nieufność do innych,
problemy szkolne, zachowania agresywne w stosunku do innych osób.

Przemoc seksualna to włączanie małoletniego w aktywność seksualną, której nie jest ono w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody, i/lub na którą nie jest odpowiednio dojrzałe rozwojowo i nie może się zgodzić w ważny prawnie sposób, i/lub która jest niezgodna z normami prawnymi lub obyczajowymi, społecznymi.

Z wykorzystaniem seksualnym mamy do czynienia, gdy taka aktywność wystąpi między małoletnim a dorosłym lub małoletnim a innym małoletnim, jeśli te osoby ze względu na wiek bądź stopień rozwoju pozostają w relacji opieki, zależności i władzy.

Formy przemocy seksualnej:

prezentowanie treści o tematyce pornograficznej,

robienie zdjęć lub filmów z udziałem dziecka bez odzieży,

komentowanie dziecka w sposób erotyczny,

proponowanie relacji intymnych,

dotykanie w miejscach intymnych,

zmuszanie do oglądania nagości i/lub dotykania przez dziecko, ocieranie, kontakty oralne.

Konsekwencje przemocy seksualnej:

somatyczne:

infekcje dróg moczowo - płciowych bez podłoża organicznego,

urazy zewnętrznych narządów płciowych: zaczerwienienia, otarcia naskórka, bolesność,

urazy około odbytowe i pochwy,

ból przy oddawaniu moczu czy kału, np. krwawe stolce, krwawienie z narządów rodnych,

upławy,

infekcje jamy ustnej,

urazy ciała związane ze stosowaną przemocą fizyczną,

infekcje przenoszone drogą płciową, np. weneryczne, grzybicze, HIV,

niezrozumiałe pojawienie się dolegliwości somatycznych, np. bólów brzucha, głowy, wymiotów, nudności, nietrzymanie kału i moczu,

spadek apetytu,

trudności związane z siedzeniem lub chodzeniem,

cięża,

poznawcze, emocjonalne, behawioralne:

zbytняя erotyzacja małoletniego, znajomość zachowań seksualnych charakterystycznych dla osób dorosłych,

provokacyjne zachowania seksualne zarówno w stosunku do dorosłych,

jak i rówieśników,

zachowania masturbacyjne,

erotyczne rysunki lub zabawy dziecka,

zaburzenia snu, lęki nocne, koszmary nocne,
zaburzenia przyjmowania pokarmu,
u małych dzieci zachowania o charakterze regresywnym, takie, jak moczenie się, ssanie palca,
kiwanie,
izolowanie się, zamykanie się w sobie,
lęki, strach, fobie, nerwice, depresje, przygnębienie, smutek,
lęki związane z daną płcią, np. wobec rodzica danej płci,
zachowania agresywne i/lub autodestrukcyjne, np. próby samobójcze, samobójstwa,
nadpobudliwość ruchowa,
poczucie winy, krzywdy.

Zaniedbywanie to chroniczne lub incydentalne niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i psychicznych dziecka i/lub nierespektowanie jego podstawowych praw, powodujące zaburzenia jego zdrowia i/lub trudności w rozwoju. Do zaniedbywania dochodzi w relacji małoletniego z osobą, która jest zobowiązana do opieki, wychowania, troski i ochrony małoletniego.

Objawy zaniedbania:

częsta absencja w szkole lub przedszkolu,
wagarowanie,

brak przyborów szkolnych,

ubiór nieadekwatny do pory roku,

niedożywienie,

zaniedbanie pod względem higienicznym i zdrowotnym (brudna skóra, rażąco małych rozmiarów odzież, przewlekłe nieleczone choroby, nie zażywanie niezbędnych leków, koniecznych badań, zaburzony rozwój fizyczny),

pozostawanie na dworze bez opieki w godzinach wieczornych i nocnych (zwłaszcza młodsze dzieci),

niedbanie o higienę snu i odpoczynku,

apatia, bierność.

Załącznik nr 5

do Standardów

Ochrony Małoletnich

w ZPKWŚ

Karta interwencji

Miejscowość, data	
Imię i nazwisko małoletniego	
Przyczyna interwencji (forma krzywdzenia)	
Osoba zawiadamiająca o podejrzeniu krzywdzenia	
Opis podjętych działań, innych niż interwencja (data, działanie)	
Spotkania z opiekunem/opiekunami małoletniego (data, opis spotkania)	
Forma podjętej interwencji (zawiadomienie o podejrzeniu przestępstwa, wniosek o wgląd w sytuację małoletniego /rodziny, inny rodzaj interwencji)	
Dane dotyczące interwencji (nazwa organu, do którego zgłoszono interwencję i data interwencji)	
Wyniki interwencji (działania organów wymiaru sprawiedliwości, jeśli ZPKWŚ uzyskało informacje)	

Zatwierdzam

Załącznik nr 6
do Standardów
Ochrony Małoletnich
w ZPKWŚ

Ankieta monitorująca poziom realizacji Standardów Ochrony Małoletnich

Czy znasz Standardy Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem obowiązujące w ZPKWŚ?	
Czy potrafisz rozpoznawać symptomy krzywdzenia małoletnich?	
Czy wiesz, jak reagować na symptomy krzywdzenia małoletnich?	
Czy zdarzyło Ci się zaobserwować naruszenie zasad zawartych w Standardach Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem przez innego pracownika?	
Jeśli tak – jakie zasady zostały naruszone?	
Czy podjąłeś/-aś jakieś działania? Jeśli tak, to jakie?	
Jeśli nie – dlaczego?	
Czy masz jakieś uwagi/poprawki/sugestie dotyczące Standardów Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem?	

Zatwierdzam